

interventu fidelium nostrorum, cœnobio tuo aliquid a
 a jungere quo valcas nobis nostrisque successoribus
 largius et liberius inservire. Itaque quia monasterium
 tuum specialiter juris Sancti Petri est, cujus
 etiam vocabulo insignitur, quod in præsentiarum
 possumus gratanter ei concedimus, et velut de manu
 nostra in manum nostram nihilominus transferimus,
 dum aliquid possessionum apostolicæ sedis nostræ
 adjuicimus ipsi tuo monasterio, quod ipsi sedi apo-
 stolicæ noscitur pertinere, scilicet ex tribus castellis
 et villis eorum, et pertinentiis in massa Sancti Petri
 constitutis, id est, Arni, Civitella, Pilonico omnem
 decimationem ex agris, vineis, silvis, olivibus, peco-
 ribus, vel animalibus omnibus, quæ sub virga
 pastoris transeunt, sive, ut beatus Augustinus mo-
 net, de militia, de negotio, de artificio decimas, et
 omnium frugum primitias. Hæc pariter et in inte-
 grum monasterio tibi commisso, et per illud tibi,
 charissime filii Bonizo, tuisque successoribus ibidem
 regulariter promovendis in perpetuum concedimus,
 et hac nostræ apostolicæ auctoritatis confirmamus
 pagina ad honorem Dei, et beati Petri apostoli, et
 ad profectum ordinis monastici, vel ad devotionem
 et susceptionem fidelium præfati apostoli, cætero-
 rumque pauperum Christi. Si quis autem, quod non
 optamus, temerario ausu hanc nostræ apostolicæ au-
 ctoritatis concessionem in aliquo violare præsum-
 pserit, districtæ excommunicationis reatum pro suo
 sacrilegio se incursum cum perditio Juda noverit,
 insuper humanis legibus reus, decem librarum auri
 multa nomine componat, medietatem sacro nostro
 Lateranensi palatio, et medietatem præfati beati
 Petri monasterio. Qui vero devote observavit, rem-
 issionem peccatorum suorum, et benedictionem a
 Domino, interventu sanctorum apostolorum conse-
 quatur. Amen.

Ego Nicolaus, Dei gratia sanctæ Romanæ et apo-
 stolicæ sedis episcopus, concessi, et subscripsi.

Ego Petrus, episcopus Ostiensis, SS.

Ego Humbertus, dictus sanctæ Ecclesiæ Silvæ
 Candidæ episcopus, consensi, et SS.

Ego Heldibrandus qualiscunque archidiaconus
 sanctæ Romanæ Ecclesiæ, consensi, et SS.

Ego Aimò, hujus concessionis notarius, cognovi
 et SS.

Anno Domini 1059, II Idus Octobris.

XII.

Bulla Nicolai II pro ecclesia S. Andreae Empulensis.

(Anno 1059.)

[LAMI, *Monum. Eccles. Florent.* IV, p. 104.]

NICOLAUS episcopus, servus servorum Dei, MAR-
 TINO plebis Sancti Andreae sitæ Empulæ rectori, suis-
 que successoribus communiter victuris in perpetuum.

Licet ex universalitate apostolicæ sedis, cui Do-
 mino propitio præsidemus, Ecclesiis omnibus so-
 lertem provisionem incessanter debeamus, Floren-
 tinæ tamen nostræ curæ specialiter episcopali regi-
 mine commissæ prout competit, ita flagranti amore
 aut in perpetua religione consistat et stabili securi-

tate perfruatur, sollicitudinem impendere curamus.
 Quamvis per plurimæ plebes, Christo prosequente,
 ad hoc sunt nostro studio, nostraque opere provec-
 tæ, quatenus, circa easdem clericorum communis
 aggregata societas sempiterna perseverantia socia-
 liter in sancto proposito vivat. Quapropter com-
 muni voto unanimes nostram postulaverunt miseri-
 cordiam, quæ sibi, vel nos ipsi ex nostris concessi-
 mus; vel quæ fideles sincera devotione peccato-
 rum pretia contulerunt, nostra firmari auctoritate.
 Nos autem condescendentes eorum necessitati an-
 nuimus religiosi petitionibus. Nimirum quanto ma-
 nifestius novimus pravos indesinenter insidias in
 bonos excogitare, tanto magis, etsi nobis viventibus
 non est verendum, defensionis clypeos undique ne
 prævaleant opponere debemus, ut ipsi religiosum
 videlicet trinitem sectantes collato munere gau-
 deant, et secundum Psalmistæ vaticinium de virtute
 in virtutem ambulando semper in melius profici-
 ant, et hi scilicet contrariæ partes inferiora pe-
 tentes, superiorum viso propectu, deficiant sua ob-
 stinatione ac vehementer tabescant. Canonice
 ergo sequentes auctoritatem, quod olim, dum sim-
 plicem episcopatus prælationem exerceremus, præ-
 fatis concessimus plebibus, nunc firmiori et valen-
 tiori privilegio utique apostolico concedimus, firma-
 mus, stabilimus, et inconcusso fundamento perenni-
 ter vobis sancimus, et vestræ plebi primitias; quar-
 tam vero decimarum partem tam vobis quam etiam
 cæteris clericis vobiscum canonicè viventibus, mor-
 tuorum autem testamentorum dimidiam, vesti-
 menta quidem tota, sepulturas omnes, oblationes de-
 nique integras prorsus: prædia omnia sive a nobis
 donata, seu a nostris prædecessoribus concessa, vel a
 cunctis fidelibus quocunque modo juste acquisita
 vel acquirenda. Absolutos quoque per nostri privi-
 legii sanctionem vos reddimus ab omni sæculari et
 mundana conditione quoad durare studueritis in
 sancta conversatione, ita ut nulla sacramenti
 potestate ad publica placita subijci compellamini,
 præter per ipsum Florentinum episcopum. Ipse ta-
 men congruum vobis secundum vires opponens tu-
 tamen, superflua postposita exactione, non plus
 cogat sibi ex debito solvere quam quod nostro nobis
 solvitis tempore. Quicumque itaque hujus nostræ
 jussionis atque promulgationis pius conservator et
 integer defensor extiterit, omnipotentis Dei gra-
 tiam, principumque apostolorum Petri et Pauli,
 nostramque benedictionem, habebit; qui vero tem-
 erario ausu infringere fuit conatus, sive episcopus
 seu quælibet magna parvaque persona, nisi digna
 emendatione quod deliquerit correctum fuerit, au-
 ctoritate Patris, et Filii, et Spiritus sancti, excom-
 municatum et anathematizatum se noverit: ut
 vobis hoc totum firmissime possit vigere, præsen-
 tem paginam nostro sigillo jussimus insigniri, no-
 straque subscriptione muniri, etc.

Datum Florentiæ III Idus Decembris, anno Do-
 mini nostri Jesu Christi 1058, per manum Hum-

berti sanctæ Ecclesiæ Silvæ Candidæ episcopi, et apostolicæ sedis bibliothecarii, anno pontificatus primo domini PP. Nicolai secundi, indictione XIII.

XIII.

Nicolai II privilegium pro monasterio S. Martini Augustodunensis.

(Anno 1059.)

[BULLIOT, *Essai historique sur Saint-Martin d'Autun*, tom II, p. 39.]

NICOLAUS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis in Christo, GREGORIO venerabili abbati cœnobii S. Martini Eduensis, omni que monasterio ejusdem congregationis in perpetuum.

Quoties a nobis illa tribui optantur quæ dationi incunctanter conveniunt animæ, nos decet libenter concedere, et potentium desideriis congruens impertire suffragium, atque ideo qui postulastis a nobis privilegium sedis apostolicæ monasterio S. Martini in suburbio Eduæ civitatis sito, cui præesse digno sceris, quod constat a piissimo imperatore Carolo Augusto ob amorem Cunctipotentis et reverentiam ipsius confessoris beatissimi Martini propter suorum indulgentiam peccaminum vitæque æternæ remunerationem reformatum atque reedificatum, facere deberemus: inclinati igitur vestris postulationibus, clementer annuimus et præfatum monasterium in quo divino nuncupati estis obsequio apostolicæ sedis patrocinio et privilegio communimus. Volumus, concedimus, statuimus, ut idem monasterium in nullo alicui nisi tantum apostolicæ Ecclesiæ respondere teneatur, et ab omni alia jurisdictione et subjectione liberum sit et exemptum, et quod nulli imperatori, nulli regum, nulli antistitum, nulli quacunque prædito dignitate, nulli unquam liceat de rebus mobilibus vel immobilibus quæ eidem monasterio per præcepta a jam dicto piissimo imperatore Carolo sive ab aliis imperatoribus seu regibus, vel ab aliis quibuscunque personis hactenus concessa sunt, vel in futurum a quibuscunque de propriis fuerint jure condonatæ, sub cujuslibet causa occasionis vel specie munere (minuere), auferre, neque suis usibus applicare, et cuncta quæ ibi sunt oblata vel offerri contigerit a præsentī tertiā decima indictionis tempore. . . . . et sine inquietudine in substentatione jam dicti monasterii et usibus abbatum, et monachorum sub regula Patris Benedicti ibi Deo militantium, volumus et præcipimus possideri; ea videlicet conditione quod nullus episcopus dictæ civitatis, neque comes, in præfato monasterio cum omnibus ad se pertinentibus suis rebus audeat applicare atque in aliquo usurpando adungere. Sed liceat servis Dei ibidem degentibus, sine alicujus inquietudinis molestia, libere et quiete Christo militare. Item coostituimus et volumus obeunte abbate ejusdem monasterii, illum dari vobis in abbatem et præponi quem fratres communi consensu elegerint, aut Romanus pontifex providerit ordinandum, aut subjectione monachorum ejusdem loci consenserit ordinatum. Hoc quoque capitulo præsentī subjungi-

mus ut locum avaritiæ secludamus nullum de regibus, de episcopis, de sacerdotibus velle de quibuscunque fidelibus per se suppositamve personam de ordinatione ejusdem abbatis vel clericorum aut presbyterorum, vel de largitione chrisimatis aut consecratione basilicæ, vel de quibuscunque causis ad idem monasterium pertinentibus, audere in qualibet specie, præmii loco, quidquam accipere, neque eidem abbati pro ordinatione sua aliquid dare. Neque episcopus civitatis ipsius nisi ab abbate ipsius monasterii invitatus, ibidem missas agat publicas, neque stationes vel visitationes in cœlebratione cœnobii indicet vel faciat, ne servorum Dei quies quocunque modo populari conventu valeat perturbari; neque paratas aut mansionaticos, vel procuraciones præsumat exigere. Susceptionem autem fidelium et religiosorum atque beneficentiam quam jubet Apostolus cunctis exhibendam pro possibilitate loci et facultatum non modo fieri ibidem non denegamus, verum etiam suademus. Si quis vero episcoporum, sacerdotum, abbatum, judicum, comitum aut sæcularium personarum contra hanc nostræ institutionis paginam venire tentaverit, percussus apostolico anathemate, potestatis honorisve sui dignitate careat, reumque se coram divino judicio cogitoseat. Et nisi ea quæ male sunt acta desieverit, a sacratissimo corpore Dei et Domini nostri Jesu Christi alienus fiat, atque æterno examini districtæ ultionis subiaceat. Cunctis autem eadem loco jura servantibus, sit pax Domini nostri J. C., quæ tunc et hic fructum bonæ actōis accipiant, et apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Florentiæ quarto Kalendarum Januarii, anno ab Incarnatione Domini 1059, per manum Humberti, sanctæ Ecclesiæ Silvæ Candidæ episcopi et apostolicæ sedis bibliothecarii, anno pontificatus domini papæ Nicolai II, indictione VII.

XIV.

Privilegium monasterio Sanctæ Felicitatis concessum a Nicolao II.

(Anno 1030.)

[MANSI, *Concil. XIX*, 870.]

NICOLAUS episcopus, servus servorum Dei, Tebericæ abbatissæ monasterii Sanctæ Felicitatis, juxta Florentiam siti, sibi que successoris, et in sancto proposito permansuris, in perpetuum.

Quoniam Omnipotentis dignatio suo gratuito munere, nullo digno præcedente opere, ad hoc nostram humilitatem dignata est provehere, quatenus per nos ubique terrarum proprio sanguine redemptæ Ecclesiæ lumen administraret indeficiens; profecto rationabile ducimus, cooperante ipso, de quo loqui præsumimus, secundum proprias vires unicusque acceptum talentum distribuere, ne, apparente ipsius majestate, quod absit! sine acquisito lucro vel inutilis servus videamur remeare. Quod utique per divinam misericordiam consequi posse speramus, si membris ejus adhuc per fidem in terra cælestia ambulantibus, præsidia quæ possumus sereno affectu